

“Edirne Adliyesi'nde mübaşir olarak görev yapan davacı tarafından (yeşil pasaport almak amacıyla/ maaşını 1/4 kademededen aldığı, ancak mübaşir ünvanı ile görev yapanlara en çok 5. derece kadro tahsisi yapılabildiği gerekçesi ile) 3. derece kadro tahsisi talebinin reddine dair Adalet Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğü'nün 16/12/2022 tarihli E-32992892-900-22089/31953 sayılı işleminin iptali ve 2 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkındaki Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin "Kadroların Dağılımı" başlıklı 6. maddesi'nin Anayasa'nın 10. ve 49. maddelerine aykırılık teşkil ettiğinden bahisle Anayasaya aykırılık iddiasının incelenmesi için dosyanın Anayasa Mahkemesi'ne gönderilmesi, bu inceleme sonuna kadar davanın geri bırakılması istemiyle Adalet Bakanlığı'na karşı açılan davada, işin gereği görüldü.

Anayasa'nın;

10. maddesinde; “Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.” kuralına;

49. maddesinde; "Çalışma, herkesin hakkı ve ödevidir.“(Değişik fıkra: 3/10/2001-4709/19 md.)Devlet, çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri alır.” kuralına yer verilmiştir.

2 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin;

"Kadroların dağılımı" başlıklı 6. maddesinde; "(1) Bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine eklenen kadroların, eklendikleri tarihten itibaren bir ay içinde ilgili kurum ve kuruluşlarca unvan, sınıf, derece ve adet belirtilmek suretiyle, yurtiçinde merkez, taşra ve döner sermaye teşkilatlarında birimler itibariyle, yurtdışında ise toplam sayı olarak dağılımı yapılır.

(2) (Değişik:RG-21/4/2021-31461-CK-73/42 md.) Birinci fıkraya göre yapılan kadro dağılımı incelenmek üzere kamu personeli bilgi sisteminin ilgili alanına kaydedilir. Kadrolar, bu dağılımların Cumhurbaşkanlığınca onaylanmasını müteakip kullanılabilir. Bu dağılımdan sonra kadrolarda yapılacak birim değişikliklerinde de aynı usule uyulur.

(3) Bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine eklenen (III) sayılı cetveldeki kadroların, eklendikleri tarihten itibaren bir ay içinde derece, unvan ve adet itibariyle, bir üniversite içinde ilgili anabilim dalları arasında dağılımı, yükseköğretim kurumlarının görüşü alınarak Yükseköğretim Kurulu tarafından yapılır. Bu dağılım kamu personeli bilgi sisteminin bulunduğu kuruma bildirilir. Bu dağılımda sonradan yapılacak değişiklikler de aynı usule tabidir.[1]

(4) İhdas edilen veya değiştirilen kadrolar, bunlara ilişkin dağılım cetvellerinin (...) [2] onaylandığı tarihten itibaren geçerli olmak üzere kullanılır." kuralına yer verilmiştir.

Uyuşmazlıkta, Edirne Adliyesi'nde mübaşir olarak görev yapan davacının yeşil pasaport almak istediği, ancak 2 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 6. maddesi uyarınca mübaşirler en çok 5. dereceye kadar yükselebildiklerinden (ve yeşil pasaport alabilmek için 3. derece olma şartı gerektiğinden) davacı tarafından kendisine 3. derece tahsisi yapılması talebiyle başvuru yapıldığı, anılan

başvurunun Adalet Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğü'nce reddi üzerine görülen davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Anayasa'nın 10. maddesinde; yasaların uygulanmasında ayırım gözetilmemesi ve eşitsizliğe yol açacak düzenlemeler yer verilmemesi esas alınmıştır. Maddede düzenlenen eşitlik ilkesiyle, aynı statüde olanlara aynı kuralların uygulanması ve ayrıcalıklı kişi ve toplulukların yaratılması engellenmektedir. Yasa önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı olacağı anlamına gelmez. Durum ve konumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve değişik uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar ayrı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez. Yine Anayasa Mahkemesi'nin çeşitli kararlarında eşitlik ilkesi, aynı durumda bulunanlar için haklarda ve ödevlerde, yasalarda ve yükümlülüklerde, yetkilerde ve sorumluluklarda, fırsatlarda, hizmetlerde eşitliğin sağlanmasını gerektiren eşit davranma ve ayırım yapmama ilkesi olarak yorumlanmıştır.

Yine Anayasa'nın 49. maddesinde; çalışanların korunması ve çalışma barışının sağlanmasının devletin görevi olduğunun belirtildiği görülmektedir. Bu bağlamda eşitlik ilkesi paralelinde, benzer görevleri yerine getiren kişiler arasında sağlanan haklar bakımından farklılıklar olması halinde çalışma barışının zedeleneceği açıktır.

Dosya kapsamından, davalı idarenin 13.03.2023 tarihli savunma dilekçesinde özetle; "Davacının 01.12.2022 tarihli dilekçesi ile yeşil pasaport alabilmek için tarafına 3. derece kadro tahsis edilmesi talebinde bulunduğu, davacının 5. derece kadroda, 1. derecenin 4. kademesinde görev yaptığı, 2 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkındaki Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin "Kadroların Dağılımı" başlıklı 6. maddesi uyarınca, mübaşir unvanında görev yapan personel için en son 5. derece kadro tahsisi yapıldığından, ilgilinin talebi hakkında Bakanlığımızca yapılacak işlem bulunmadığı" hususlarına yer verildiği görülmektedir.

Yine Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı Personel ve Prensipler Genel Müdürlüğü tarafından gönderilen yazıda;

-“-2 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin eki (I) sayılı Cetvelde yer alan tüm kamu kurum ve kuruluşlarının memur kadroları arasında yapılan tarama sonucunda 17.07.2023 tarihi itibarıyla;

- "Mübaşir" unvanlı kadronun "GİH" hizmet sınıfında yer aldığı,

- Bu unvanın sadece Adalet Bakanlığı, Anayasa Mahkemesi Başkanlığı, Danıştay Başkanlığı ve Yargıtay Başkanlığında bulunduğu,

- Bu kadro unvanının 13, 12, 11, 10, 9, 8, 7, 6 ve 5. derecelerden ihdas edilmiş olduğu,

- Bu unvana ilişkin şahsa bağlı kadroların "Mübaşir (Ş)" ünvanı ile "GİH" hizmet sınıfından ve '5-15' derece aralığında bulunduğu,

- "Mübaşir" unvanında ve "Mübaşir (Ş)" unvanında 1, 2, 3 ve 4. dereceden ihdas edilmiş hiç kadro bulunmadığı" hususlarına yer verildiği görülmektedir.

Bu durumda, 1. derecenin 4. kademesinde görev yapmasına rağmen yukarıda aktarılan ilgili Kararname uyarınca 'mübaşir unvanında görev yaptığı gerekçesi ile' davacıya en son/en

çok 5. derece kadro tahsisi yapılması' (yeşil pasaport alması için 3. derece tahsisi yapılmaması) hususu değerlendirildiğinde; 2 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 6. maddesi ile getirilen düzenlemenin (Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Ek (1) sayılı cetvelde yer alan Mübaşir (Ş) unvanında 1, 2, 3 ve 4. Dereceden ihdas edilmiş hiç kadro bulunmaması, mübaşir unvanında görev yapanlara en son 5. derece kadro tahsisi yapılması yönünden) benzer statüde ve benzer görevleri icra eden çalışanlar açısından; (Anayasa'nın 10. maddesinde düzenlenen) herkesin kanun önünde eşit olduğu ve (Anayasa'nın 49. maddesinde düzenlenen) Devletin çalışanları desteklemesi ve çalışma barışını sağlaması ilkelerine aykırı olduğu kanaatine varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, 2 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 6. maddesinin (Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Ek (1) sayılı cetvelde yer alan Mübaşir (Ş)" unvanında 1, 2, 3 ve 4. dereceden ihdas edilmiş hiç kadro bulunmaması, mübaşir unvanında görev yapanlara en son 5. derece kadro tahsisi yapılması yönünden) Anayasanın 10. ve 49. maddelerine aykırı olduğu kanaatine ulaşıldığından, anılan hükmün (kadro tahsisi sınırlaması yönüyle) iptali istemiyle itiraz yoluyla Anayasa Mahkemesine başvurulmasına, dava dosyasının onaylı bir örneğinin Anayasa Mahkemesine gönderilmesine, Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar beş (5) ay süreyle davanın geri bırakılmasına, 11/09/2023 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.”